

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Иванка Тодорова Банкова,
на

**„Усъвършенстване на системата за управление на качеството на
предприятията от строителната индустрия в Република Казахстан”**

автор: Елдар Абдижапарович Жуман

научен ръководител: проф. д-р Павел Павлов

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
по научно направление **3.7 „Администрация и управление”**,
докторска програма: **„Икономика и управление (индустрия)”**

Настоящото Становище е изготвено на основание решение на научно жури, определено със Заповед на Ректора на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“ № 571/ 18.09.2023 г. за защита на дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ на Елдар Абдижапарович Жуман. Докторантът е депозирал всички изискуеми документи от ЗРАСРБ, ППЗРАСРБ и Правилника на ВСУ относно процедурата за придобиване на ОНС „доктор“. Кандидатът е изпълнил планираните дейности за обучение в докторантура на самостоятелна подготовка, успешно е положил изпитите по индивидуалния учебен план, представил е дисертационен труд, автореферат, справка с приноси и публикации по темата на изследването. Докторантът е доказал, че притежава изискваните по чл. 36 (3) от ЗРАСРБ задълбочени теоретични знания по научната специалност и способности за провеждане на самостоятелни научни изследвания..

1. Оценка на съдържанието на дисертационния труд:

Дисертационният труд е насочен към изследване на актуални и значими въпроси, провокирани от необходимостта от въвеждане на ефективни механизми за управление и приложение на системата за управление на качеството на ниво предприятие, както и връзката на сертифицирането с повишаване на конкурентоспособността и управлението на качеството в строителната индустрия в Република Казахстан, чрез прилагане на подходящи стратегия.

Изследователският интерес на автора е провокиран от потребността за приложение на съвременни управленски практики и стратегии за управление на качеството на продукцията на предприятията от строителната индустрия в Република Казахстан. Актуалността и дисертационността на труда са несъмнени, от гледна точка както на теоретичните изводи и препоръки, така и на практическите предложения.

Идеите на автора намират развитие и обосновка в изследователски труд в обем от 137 страници, който включва: въведение (5 стр.), въведение (9 стр.), три глави (124 стр.), заключение (4 стр.), библиография (6 стр.). Авторските тези са илюстрирани с 16 таблици и 19 фигури.

Дисертантът познава литературата посветена на изследвания проблем, анализът се базира на богата и съвременна информационна база, задълбочено са обработени и аналитично систематизирани коректно цитираните в текста 133 източника на руски, чешки и английски език, и интернет ресурси.

Във въведението на дисертацията са очертани актуалността на темата, концептуалната рамка и практико-приложната насоченост на труда, дефинирани са предмет, обект и е идентифициран изследователски проблем, които осигуряват постигане на целта на дисертационния труд, при изпълнение на дефинираните изследователски задачи за доказване на авторската теза. Представена е методология на изследването, но подходящо би било да се направи допълнителна обосновка на приложените научни методи и подходи, както и на конкретния изследователски инструментариум приложен в изследването.

II. Силни страни на разработката:

1. Възприет е подходящ логически план за провеждане на цялостното дисертационно изследване, който е намерил израз в достатъчния обем и структура на разработката, кореспондираща си с темата, предмета и обекта на изследване.

2. Приемам, че поставените научноизследователски цели са удовлетворени. Постигнати са теоретични и практико-приложни резултати.

3. Коректно са идентифицирани, интерпретирани и критично оценени различни гледни точки към управление на качеството в строителната индустрия в Република Казахстан, чрез приложените проблемен и факторен анализ.

4. Доказани са авторови позиции на идентифицираните общи за изследваните предприятия нива и характеристики на качеството на строителната продукция, на основата на проведено авторово проучване на строителни предприятия в гр. Алмати в Република Казахстан са аргументирани.

5. Предложена е методология за въвеждане на креативни подходи при преодоляването на проблеми свързани с качеството на базата на направената коректна оценка на икономическата ефективност на внедряването на система за управление на качеството в строителните предприятия в Казахстан

6. С висока приложна стойност е представения системен модел на механизма за внедряване на система за управление на качеството в строителните предприятия в кореспонденция със стандарта за качество ISO 9001 като инструмент за повишаване на ефективността на функционирането на строителните предприятия.

7. Формулираните приноси резултати, имат характер на доразвиване и обогатяване на съществуващи знания и приложението им в обществената практика. Съдържат теоретични интерпретации на въпроси, свързани с приложението на съвременни инструменти за управление на качеството и собствени идеи за моделиране и внедряване на система за управление на качеството в предприятията от строителната индустрия.

III. Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд.

Считам, че изведените приноси са лично достижение на докторанта, но ги приемам с известна уговорка. Постигнатите научни резултати очаквах в теоретичен аспект да бъдат съотнесени към обогатяване на съществуващи

научни и научно-приложни постановки и знания в изследваната област, а в научно-приложен, да са насочени към извеждане на методика и комплексен инструментариум за решаване на идентифицираните проблеми.

IV. Оценка на публикациите по дисертацията

Резултатите от изследването са апробирани в 6 самостоятелни публикации в научни издания, съответстващи на наукометричните изисквания за ОНС „доктор“ и с две публикации в съавторство в издания индексирани в Scopus. Представените публикации отразяват важна част от дисертационния труд, с което се осигурява публичност на постигнатото в изследването.

V. Оценка на автореферата

Представеният автореферат е основа за представяне на дисертационния труд, но се нуждае от доработка по отношение на балансиране на текстовете, а в съдържателно отношение би било добре, да се изведат аналитичните и синтезни моменти в труда, като се избегне излишното преразказване и теоретизиране на някои части. Добре би било да се направи стилова и техническа редакция. Авторефератът формално е изготвен в съответствие с изискванията на ЗРАСРБ и Правилника за неговото приложение.

VI. Становище относно наличието на плагиатство

В рамките на достъпните ми източници и на моите компетенции, не е установено наличие на плагиатство и некоректни заемки. В хода на процедурата не са постъпили неанонимни и мотивирани писмени сигнали за плагиатство. Не се намирам в конфликт на интереси с кандидата.

VII. Критични бележки и препоръки

1. Разработката би спечелила, ако във въведението, по-конкретно бяха очертани някои от ограниченията на изследването, което би спомогнало за ясното определяне на темпоралния, териториалния и теоретичния обхват на дисертацията.

2. Добре би било авторът по-смело и категорично да изразява своята позиция, особено при теоретичната дискусия, да формулира дефиниции и да извежда обобщения и изводи.

3. В Заключениеето би следвало да бъдат обобщени постигнатите резултати в разработката и да се представят конкретни изводи и препоръки.

4. Добре би било приносите да се преформулират, за да звучат като конкретни научни резултати.

Отправените бележки и препоръки не намаляват положителната ми оценка на труда като актуалност, съдържание, обхват, завършеност и приноси, а имат характер на препоръки към бъдещата изследователска работа на кандидата Елдар Жуман.

VIII. Заключение

Представения дисертационен труд на тема „Усъвършенстване на системата за управление на качеството на предприятията от строителната индустрия в Република Казахстан” е в съответствие с изискванията за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ на ЗРАСРБ, Правилника за неговото приложение и Правилника за придобиване на научни степени във Варненския свободен университет „Черноризец Храбър“. Дисертационното изследване е задълбочен научен труд, съдържа актуални, значими и оригинални за теорията и практиката научно-приложни и приложни резултати и приноси по важна за строителната индустрия на Република Казахстан тема. Това е основание да декларирам своята положителна оценка за труда.

Предлагам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят образователната и научна степен „доктор“ на Елдар Абдижапарович Жуман по научната специалност „Икономика и управление (Индустрия)“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“.

23 октомври 2023 г.

Изготвил становището,
доц. д-р Иванка Банкова